

Duruwa taweede nder leydi janandi

Dume dum fiirtata ?

Duruwa taweede nder leydi janandi yo duruwa mo neddo naatudo nder leydi janandi kokketee faa tawee nder ndii leydi kadbi wawtu mo waawaa burude ñalaade capande jeenay (90). Nder oo wawtu, joomun yamataake fu talki nder jenndi ko diwti talki naatirdi fadde e neddo feyfyude ceerol leydi.

Moy waawi hebude oo duruwa ?

Yimbe jeyaabe leyde kawtude Iyemowa e bibbe leydi SEDEYAWO kadbi wawtu mo wittataako ñalaade 90. Mobilaaji janani ngondi e jeyal yimbe du na mbaawi nawtoreede nder oo wawtu, dum woni ñalaade 90. Ammaa mobilaaji jaagorteedi wawtu mo yamira yo ñalaade 15.

Laabi nawtoragol oo duruwa no njaarata ?

1. Neddo jeyaado leydi Iyemowa maa bii leydi Sedeyawo, tawee ne jogii talki yaha-wara limtaadi dow di.
2. Wawtu mo neddo e mobila fu heddorto nder leydi janani taa bura ñalaade 90. Soni tawii mobile ngal yo faro jaagu nawtortee fu wawtu mum taa bura ñalaade 15.
3. Naatirde leydi janani nder ceerol yamiraangol.
4. Mobilaaji na nje maandineede (hokkeede limoro) nder leydi gonndi nder Sedeyawo.

Iri sadfaaji diye kawretee banngal tabintingol oo duruwa ?

Sadfaaji di na kabbondiri e laamu, cellal, e ndeenaangu yimbe.

Talki sariya diye kollata oo duruwa ?

Nder SEDEYAWO

1. Tayre 3, protokol Dakar, 25 lewru joyaburdu, hitaande 1979 habbodiido e yaha-wara yimbe no muuyiri e joodagol nder leydi janani.
2. Tayre 5 oo protokol habbodiido e tawegol mobilaaji nder leydi janani ?

Nder IYEMOWA

Tayre 91, talkuru Iyemowa, hollii kee; "...yimbe jeyaabe leydi Iyemowa fu na jey hebude duruwa naatugol e taweede no muuyiri fu nder leydi Iyemowa gonndi"

Talkuru yamirgol ndu Iyemowa yaltini, maandiniraandu limoro 01/ 2005/ CM/ Iyemowa, 16 lewru jeenayburdu, hitaande 2005 banngal rafi cenndiiru nder hawjagol sukaaabe janngoobe mawbe jeyaabe nder leyde Iyemowa. Ndu talkuru yaltinaama faa hoynana janngoobe mawbe jeyaabe leyde Iyemowa tawegol mubben nder leydi Iyemowa gonndi faa jannga.

Wo saabe mballa leydi Suwiisi dey ndee dewtore winndaa

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Direction du développement
et de la coopération DDC

Yaha – wara yimbe no mono fu muuyiri nder waalde leyde SEDEYAWO e IYEMOWA

Duruwa naatugol e duruwa jonnde nder leydi

Yaha-wara yimbe no mono fu muuyiri yow wallude faa yimbe njeyaabe waalde leyde Sedeyawo e Iyemowa njaha dey ngara no kaajoraa fu nder lare leyde kawtude dee dente, faa hannden du, ibe mbaawi hodude nder dee leyde, be ngolla golle ngondude njobdi maa golle de kabodaaki e njobdi. Dum woni kee yo sii duruwaaji nay yimbe mbaawi nawto-raade : duruwa naatugol nder lara leydi, duruwa weerugol, duruwa joodagol e duruwa hodugol.

Laboratoire Citoyennetés
06 BP 9037 Ouagadougou 06
Tél. : (226) 25 36 90 47
Fax : (226) 25 36 09 29
Email : ace.recit@fasonet.bf
www.labo-citoyennete.org

Duruwa naatugol nder leydi

Dume dum fiirtata ?

Yo duruwa kokkaado yimbe jeyaabe waalde leyde Sedeyawo e Iyemowa faa naata nder lare leyde kawtude dee dente kollaade dowu tawee sadfa fu walaa, dum woni hono tilsere talkiiji naatirdi e yaltirdi leyde, noddirteedi Wiisa.

Moy waawi nawtoraade oo duruwa

Yo Yimbe maa baale

Nder dental Sedeyawo ibe noddiree “bibbe leyde Sedeyawo”, nder Iyemowa ibe noddiree “njeyaabe leyde”. Oo duruwa faa hannden na dogga dow mobilaaji maandinaadi nder leydi Sedeyawo kaddi ñalaade 90 (dum woni mobilaaji di yimbe njeyani koe’e mubben) e kaddi ñalaade 15 (soni tawii yo mobilaaji jaagorteedi).

Noy oo duruwa heborto ?

Sey tawee neddo yo nder leyde kawtude waalde Iyemowa jeyaa, dum woni tawreede talkuru bii-leydiyankaaku leydi gondi nderwaalde leyde Iyemowa. Soni yo dental Sedeyawo fu sey tawee neddo yo jeyaado nder leydi gonndi nder Sedeyawo, dum woni tawreede talkuru bii leydiyankaaku. Faa hannden ko diwti dum, neddo na jeyi tawreede talki yaha- wara jamiraadi.

Talki yaha-wara

Yo talki di neddo jeyi jogaade soni muuyi yahan nder leyde kawtude Iyemowa e Sedeyawo dum woni talki di neddo sifa mum woni tawee natal (foto) mum na takkaa. Faa hannden du, dow dii talki na haani tawreede nokku do tanponji sarwiisiji laamu kawjotoodi golle naatugol e yaltugol leyde yimbe maandintee. Faa hannden du yahooowo na jeyi tawreede talki pese (dum woni karnne pese).

Nder «sedeyawo e Iyemowa dii talki yo karnee pese yamiraado gilla hitaande 1985 e pasi-poor (gilla hitaande 2002). Leese paaseeji du na kiisee e talki yaha-wara.

Tayka : Ko diwti dii talki, talkuru wonndu na woni “talkuru hokketeendu ceeri leyde faa yimbe mbinnda do yuuri e to yahata”, ndun talkuru na yamiraa gilla hitaande 1992 faa walla yimbe nder feyfugol ceerol leydi.

Sadfaaji diye kawretee nder tabintingol oo duruwa ?

Faa ‘ e soni tawii neddo kawrindinii ko limtaa dum fu, tawee talki mum fu na kibbi, duruwa naatugol leydi na waawi hadeede tilsay du maanda mum hollitee joomum, soni tawii laamu leydi naateteendi ndi hollii kee dum na waddana dum sadfaaji banngal ndeenaangu maa cellal. dum faa hannden na waawi laataade soni laamu leydi hollii kee naatoowo on yo neddo feereejo mo “naatugol mum hadaa”.

Talki sariya diye kokkata oo duruwa ?

Nder SEDEYAWO

1. Tayre 2, Talkuru sariya Sedeyawo yamirii kee “sadfaaji fu kafooji yaha-wara yimbe, jawdiji e sarwiisiji mubben, hakkunde leyde no muuyiri fu, timminaama”.
2. Tayre 2 talkuru porotokolli Dakar 29 lewru Joyaburdu, hitaande 1979, yamirii kee “bibbe leyde jeyaabe SEDEYAWO na jey tawreede duruwa naatugol , joodagol e hodugol nder leydi fu ndi muuyi”.
3. Tayre 5, “ porotokolli Dakar 29 lewru joyaburdu faa hannden na yamiri duruwa dog gudu mobilaaji janani nder leydi.

Nder Iyemowa

1. Tayre 4, talkuru sariya Iyemowa hollii kee «...luumo hawtaango joyfinaama hakkunde leyde tawii dum na yowii dow duruwa yaha-wara yimbe, gineeji e jawdiji...»
2. Tayre 91 nduu talkuru sariya hollii faa hannden kee « yimbe jeyaabe nder leydi Iyemowa fu na haani hebude duruwa yaha- wara, duruwa hodugol, dum woni duruwa yahugol e jonnde nder leyde Iyemowa fu. Yembe ».

